

Nyheter Världen

Med raskatter och genomtänkt design tillhör Mocha de mer exklusiva av Tokyos över hundra kattkaféer, där de stressade invånarna kan ta en kaffe omgiven av katter. Foto: Jonas Gratzner/TT

Stressade stadsbor söker lugn på Tokyos kattkaféer

TOKYO Arbetsdagarna är långa och framtidsutsikterna osäkra. Ett sätt för de stressade invånarna i mångmiljonstaden Tokyo att koppla av är att ta en kaffe – omgiven av katter. ”Människor överanstränger sig varje dag på jobbet. Katterna hjälper dem att slappna av”, säger en kaféägare.

Ivar Andersen/TT

Minuetkatten Yotsuba sover fridfullt i fönstret. På gatan nedanför passerar en aldrig sinande ström av bilar och människor. Kattkaféet Mocha erbjuder en fristad från Tokyostadsdelen Akihabaras hektiska tempo.

Några av besökarna försöker vinna de svårflörtade djurens uppmärksamhet. Andra sitter lugnt och läser med en katt i knät. Ett ungt par på dejt tar en selfie.

Med designad inredning, högre priser och raskatter tillhör Mocha de mer exklusiva av Tokyos över hundra kattkaféer. Några kilometer bort och i andra änden av spektrat finns inrättningar som Asakusa Neko, vars ägare Takako Saito inte har mycket till övers för konkurrenten.

–De bryr sig inte om katterna, för dem är det bara affärer. De använder katterna för att tjäna pengar, fnysar hon.

De 17 katter som för närvarande huserar på hennes eget kafé har alla räddats från gatan. Och hennes gäster har möjlighet att adoptera dem – 300 katter har fått nya ägare sedan Takako Saito slog

upp portarna för tio år sedan. Men de allra flesta besökare söker inget permanent kattsällskap utan vill bara tillbringa en stund med de fyrbenta djuren.

–Jag har stamgäster. De kommer varje vecka, samma tid, säger Saito.

Burar staplade mot en vägg erbjuder tillflykt för katter som fått nog av att bli klappade. Mitt i rummet står en rokokodivan tillverkad av klösvänlig papp. En insamlingsbörssa på en hylla ber om donationer för Fukushimas bortglömda katter.

Beväpnad med en klädvårdsrulle för Takako Saito en tröstlös kamp mot katthåret på heltäckningsmattan medan hon pratar. Det finns flera anledningar till kattkaféernas popularitet, säger ägarinnan. I tätbefolkade Tokyo är lägenheterna små och husdjur oftast inte tillåtna.

Men det handlar också om att fylla ett tomrum.

–Människor har fullt upp hela tiden. De överanstränger sig varje dag på jobbet. Katterna hjälper dem att slappna av.

De första kattkaféerna öppnade i Taiwan i slutet av 1990-talet,

men det var i Japan – dit de spred sig några år senare – som de blev ett fenomen. Ivriga att kapitalisera på trenden började zoologiskt bevandrade entreprenörer snart att introducera nya arter i kaféfaunan. Idag går det, utöver katter, att fika omgiven av igelkottar, ugglor, uttrar eller minigrisar.

Takako Saito har just nu 17 katter på sitt kattkafé. Foto: TT

Mer exotiska etablissemang får frekvent kritik av djurvänner – igelkottar är exempelvis nattaktiva – och de attraherar i högre grad de som söker nyhetens behag.

–Den är så söt, säger Hitomi Kataoka, som är ute på lördagsutflykt med pojkvännen, om dvärgigelkotten på bordet framför sig.

I nästa andetag tillägger hon att det som egentligen lockade var kaninerna i nästa rum.

Men kattkaféerna var först, är flest och säger, enligt Amanda S Robinson, mest om det samtida Tokyos själ.

–Kattkaféerna fungerar som en plats för närhet och social anknytning. När jag började besöka kaféer antog jag att fokus skulle ligga på kontakt med andra kattälskare, men det handlar mer om kontakt med djuren. På sina arbetsplatser är människor hypermedvetna om att de alltid måste säga rätt sak, på kattkaféer har du inte den typen av press.

Hon är kulturanthropolog vid amerikanska Harvarduniversitetets Japaninstitut och har ägnat 18 månaders fältstudier åt frågan om varför så många Tokyobor betalar för att mingla med missar.

En del av svaret handlar om samhällsutvecklingen. Dagens unga vuxna är inte garanterade samma ekonomiska trygghet som föräldrgenerationen. Och i ett land där livet i hög utsträckning kretsar kring arbetsplatsen är de inte heller garanterade samma vänskapsrelationer.

Människor med osäkra anställningar var överrepresenterade bland kafébesökarna Amanda S Robinson mötte.

–Jag kopplar kattkaféernas födelse till behoven hos generationen som växte upp efter att den ekonomiska bubblan brustit.

Fakta | Arbetsliv under förändring

■ **Japan reste sig** ur andra världskrigets förödelse och expanderade till att bli världens näst största ekonomi.

■ **Men ”det japanska undret”** förändrade traditionella familjemönster. Att generationer levde tillsammans blev mer sällsynt i takt med att antalet hushåll växte.

■ **I slutet av 1980** störtade Japans upptrissade aktiekurser och fastighetspriser.

■ **Under framgångsåren** erbjöd storföretag ofta livstidsanställningar och arbetstagare rekryterades ur skolan.

■ **Idag har 25 procent** av de sysselsatta osäkra anställningar, bland unga 50 procent.

Källor: Landguiden, UI, OECD. **TT**

Här i USA har vi stereotypen med tokiga gamla kattanter, men i Japan har de äldre oftast sociala nätverk. Kattkaféerna är mest populära bland människor i 20–30-årsåldern som har svårt att hitta sin plats i tillvaron.

Att djurkontakt har hälsofördelar är väldokumenterat. Amerikanska militären använder hundar för att behandla patienter med posttraumatisk stress, i Sverige används sällskapsdjur inom äldre vården.

Men det finns en skillnad mellan offentlig omsorg och självmedicinering. Att konsumera kvalitetstid med katter är en individuell lösning på vad som lika gärna kan betraktas som en kollektiv angelägenhet. Något Robinson beskriver som utpräglat japanskt.

–Under efterkrigstiden utvecklade många länder välfärdsstater, men Japan fungerade aldrig så. Hanteringen av sociala frågor lades ut på den privata sektorn.

På Asakusa Neko gör Noriko Shindo sitt andra besök. Hon utforskade flera olika kaféer innan hon hittade rätt.

–Människor och katter är så nära här. Katterna är helt avslappnade, säger hon.

Hon trivs med sitt jobb som designer, men stämmer in i den allmänna uppfattningen. Tokyos arbetsliv är krävande.

–Många skulle väldigt gärna vilja ha egna djur men hinner inte, det är därför de här kaféerna är till hjälp. ■